

IZVJEŠĆE O RADU HRVATSKOG ARHEOLOŠKOG DRUŠTVA TIJEKOM 2012. GODINE

Ovo izvješće zapravo obuhvaća djelovanje Društva u razdoblju između dvije godišnje skupštine.

Dodjela nagrada Hrvatskog arheološkog društva i proglašenje počasnih članova

I ove godine smo unatoč teškoj financijskoj situaciji organizirali našu tradicionalnu svečanu dodjelu nagrada Društva u palači Matice hrvatske. Ove godine nismo dodjelili nagradu za životno djelo „Don Frane Bulić“, dok je godišnja nagrada „Josip Brunšmid“ dodjeljena Slavici Filipović za izložbu i katalog „*Kasnoantička nekropola u Zmajevcu*“. Nagrada za doprinos u radu Hrvatskog arheološkog društva koja nosi ime „Don Šime Ljubića“ dodjeljena je Marku Menđušiću, našem članu s gotovo tridesetogodišnjim stažom od kojih je petnaest godina proveo u središnjem odboru Društva i to već sedmu godinu kao njegov dopredsjednik. Počasni član Društva postao je prof. dr. sc. Guido Rosada sa Sveučilišta u Padovi. I ove godine smo zahvaljujući pijanistici Tamari Jurkić Sviben mogli uživati u glazbenom djelu programa, pa se nadamo da ćemo tu lijepu tradiciju nastaviti i iduće godine.

Organizacija skupa u Lošinj

Za razliku od prošle godine kada smo jedino zahvaljujući iznimnim naporima našeg kolege Ivana Alduka i naše tajnice Jacqueline Balen uspjeli organizirati i održati veoma uspješan skup u Imotskom, ovaj puta organizacija skupa bila je pravi primjer ažurnosti i učinkovitosti što najviše možemo zahvaliti predstavnici našeg lokalnog organizatora Zrinki Ettinger Starčić i dakako već poslovično našoj tajnici koja je ispred HAD-a koordinirala sve aktivnosti uz moju malenu pomoć. Dobrom organizacijom, iznad svega pravovremenim

pristupom i kvalitetnim planiranjem te kvalitetnom i ažurnom komunikacijom uspjeli smo uspješno privesti kraju i ovaj golemi zadatak. Isto tako zahvaliti treba i svima ostalima koji su tijekom proteklih mjeseci nesebično investirali svoj trud u organizaciju skupa, svim autorima koji su se odazvali i odlučili ovom prilikom prezentirati rezultate svojih istraživanja. Upravo je naša lokalna organizatorica osigurala veoma kvalitetnu suradnju lokalnih vlasti čime smo dobili u mnogim aspektima izvrsnu logističku potporu, a nikako ne smijemo zaboraviti znatnu financijsku potporu Ministarstva znanosti bez čije bi pomoći ovaj skup bilo doista teško održati.

Nastavili smo s naporima na podizanju discipline i ažurnosti prilikom prijave izlaganja za skup i iako smatram da smo dosta postigli nastaviti ćemo u istom smjeru. Isto se može primijeniti i na znanstvenu kvalitetu radova na skupu.

Na žalost, financijsku potporu za sudionike skupa morali smo zadržati na jednom noćenju i kotizaciji, a ubuduće ćemo i taj aspekt organizacije skupa morati reorganizirati u potpuno drukčiju formu.

Nakladnička djelatnost

OBAVIJESTI HAD-a

Kao što smo najavili radi financijskih i konceptijskih razloga izmijenili smo formu, sadržaj i učestalost izlaženja Obavijesti i rezultat toga će uskoro biti pred vama. Ukoliko priljev financijskih sredstava ostane na očekivanoj razini *Obavijesti* bi u integralnoj formi trebale izlaziti jednom godišnje. Sadržaj *Obavijesti* usmjeravat će se više na metodološke teme vezane uz profesionalne probleme s kojima se naši članovi susreću (terenski rad, konzervacija i restauracija, znanstvene analize, obrada podataka, pohrana i inventarizacija građe, prezentacija materijala i nalazišta, kulturni turizam...), prezentaciju većih projekata i inicijativa te recenzije, prikaze i najave različitih publikacija i

zbivanja... Isto tako pratit ćemo godišnji skup (rezultate proteklog i najavu idućeg) kao i nagrade koje društvo dodjeljuje. Internetska stranica društva već preuzima tekuće obavijesti, a neophodno je dovršiti ažuriranje popisa e-mail adresa naših članova kako bi mogli pravovremeno distribuirati sve važne obavijesti, pogotovo one koje zahtijevaju povratnu informaciju, bez obzira na internetsku stranicu.

IZDANJA HAD-a

S obzirom na posvemašnju krizu koja nas okružuje smatram da nije potrebno objašnjavati koliki su napori potrebni kako bi se osigurala sredstva za objavu Izdanja HAD-a. Zahvaljujući reorganizaciji financijskog poslovanja i suradnji s organizatorima skupova u sferi nakladništva postigli smo izvanredne rezultate. Unatoč vremenima najveće financijske i društvene krize koja se nas zadesila u posljednjim desetljećima, skupini od četiri sveska koja su objavljena u posljednje tri godine (sa skupova u Gospiću, Puli, Dubrovniku i Visu), priključila su se još dva Izdanja HAD-a – ona sa skupova u Sinju i Varaždinu. Najveće zasluge za to treba svakako pripisati urednicima i ustanovama nositeljicama pojedinih izdanja kao i Ministarstvima znanosti i kulture koja su u raznim oblicima poduprli taj oblik naše izdavačke djelatnosti. To je model koji pokušavamo učiniti standardom za naša izdanja što bi u golemoj mjeri povećalo relevantnost te serije i dalo joj zasluženno mjesto u znanstvenoj i stručnoj publicistici unutar hrvatske arheologije, a nadamo se i šire. O tomu svjedoči i povećano zanimanje mnogih domaćih ali i stranih kolega za nova i buduća izdanja HAD-a što smatramo komplimentom i obvezom. Isto tako smatramo da će naše nakladničko vijeće s uspjehom odgovoriti na te izazove kao i da će unatoč krizi tijekom sljedećih godina održati našu nakladničku djelatnost na kvalitetnoj razini, a možda pokrenuti i neke nove projekte. I na ovom polju također bih istaknuo golemi doprinos naše tajnice dr. sc. Jacqueline Balen u

koordinaciji svih poslova oko Izdanja, što je zahtijevalo golemu količinu osobnog vremena i energije.

Ove godine objavljena su Izdanja HAD-a sa skupova u Sinju i Varaždinu. Urednički tim u sastavu dr. sc. Domagoj Tončinić, Anita Librenjak i dr. sc. Jacqueline Balen uspješno su dovršili posao sa izdanjima u Sinju koja su već predstavljena javnosti u Sinju početkom godine čime je zaokružen rad na ranijim skupovima i sada se možemo u potpunosti posvetiti tekućim i recentnim izdanjima. S tim u vezi još prošle godine smo izvijestili da su izdanja skupa u Varaždinu zahvaljujući radu naših urednica Marine Šimek i dr. sc. Jacqueline Balen već prelomljena i spremna za tisak. Nakon mukotrpnog posla prikupljanja sredstava za tisak što je na državnoj razini te preraspodjelom sredstava unutar HAD-a provela Jacqueline Balen, a na lokalnoj razini u manjem opsegu odradila i Marina Šimek, s posebnim zadovoljstvom mogu izvijestiti da su varaždinska izdanja HAD-a ugledala svjetlo dana tek nekoliko dana prije ovoga skupa! Vi ih imate priliku vidjeti ovdje, a široj javnosti bit će predstavljena za otprilike mjesec i pol u Varaždinu. Smatram da smo time održali i potvrdili uspješnost našeg modela i nema razloga da ga ne nastavimo usavršavati i primjenjivati i prilikom rada na budućim izdanjima.

Problem prostorija Društva

Kao što znate sjedište Društva je gotovo od samih početaka djelovanja u Zagrebu i tijekom svog dugog vijeka na različit način je rješavalo pitanje prostora u kojem se nalazilo. Društvo je posljednjih desetak godina imalo u najmu prostorije koje bi dodjeljivao Grad Zagreb ali u tom razdoblju se čak pet puta moralo seliti zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa, što je značajno otežalo rad društva s obzirom na obimnu dokumentaciju, biblioteku i izuzetno bogatu izdavačku djelatnost.

Godine 2006. smo putem Gradskog ureda za imovinsko-pravne odnose i imovinu grada dobili na korištenje prostorije u Tomašićevoj 6 (uz garažni

prostor u Tomašićevoj 10) u koje smo se odmah preselili sa svom aktivnošću i u kojima od tada aktivno djelujemo. Do danas smo uredno izvršavali sve svoje obveze prema Gradu i prema svim drugim dobavljačima usluga te održavali prostor u najboljem redu. Na žalost, dobili smo rješenje kojim rješenje kojim vlasništvo nad tim prostorom stječe Republika Hrvatska.

Neposredna posljedica toga je bilo drastično povećanje najamnine od 300% pa ona sada prelazi 1800 kn mjesečno. Poseban problem je bila retroaktivna naplata te najamnine nakon odluke o njezinoj visini za razdoblje od početka godine. Navedenu situaciju smo bezuspješno pokušali riješiti s agencijom AUDIO, a u međuvremenu je i Grad Zagreb drastično povećao cijene najma pa nam niti povratak u takav aranžman čak i da je moguć financijski ne bi činio nikakvu razliku. Upravo iz tog razloga već u ljeto smo oslobodili i predali natrag u posjed grada garažu koju smo koristili za manipulacije knjigama i poslove vezane uz nakladničku djelatnost. S obzirom da godišnje troškove najma prostora uz režije procjenjujemo na gotovo 40000 kn, smatramo da Društvo na neki način treba izaći iz takvog aranžmana. O tome smo raspravili na središnjem odboru i odlučili smo ponuditi skupštini nekoliko rješenja:

1. ne činiti ništa
2. administrativno središte društva smjestiti u ustanovu u kojoj djeluje uže vodstvo društva pod uvjetom da je ta ustanova voljna pristati na takav aranžman (barem do trajnog rješenja)
3. tražiti neko drugo rješenje:
 - manji prostor u najam
 - tržišna cijena
 - prostor u stvarno vlasništvo
 - malo vjerojatno
 - različiti poslovni inkubatori i poštanski pretinci
 - treba istražiti

Pitanje knjižnice

Kako bi izbjegli problem seljenja knjižnice HAD-a u svakom slučaju (osim opcije 1) moramo privremeno i trajno riješiti problem njezine pohrane. To

bi morao biti adekvatan prostor s određenom mogućnosti javnog pristupa ali minimalnim ili nikakvim troškovima. Takav prostor bi zapravo najbolje bilo osigurati unutar nekog od fakulteta ali uz odgovarajuću anatomiju knjižnične zbirke.

Dok to pitanje ne bude riješeno trajno u slučajevima seljenja iz sadašnjeg prostora moramo isto tako riješiti i privremenu pohranu knjižnične građe.

Članovi i članarina

Članstvo svakodnevno fluktuirala ali jasna je tendencija da svake godine primimo novih članova otprilike koliko ih isključimo iz članstva zbog neplaćanja. Stoga smatram da možemo biti izrazito zadovoljni s prosječnom brojkom od oko 500 domaćih i pedesetak stranih članova. Gotovo najstabilniji platiše su nam pridruženi članovi čiji broj bilježi stalni blagi porast što vjerojatno svjedoči o pozitivnoj percepciji arheologije kao struke, čemu, nadamo se, u određenoj mjeri pridonosi i naše Društvo. Broj članova pripravnika je otprilike isti kao i prošle godine, samo je fluktuacija manja što znači da su mjere koje smo poduzeli utjecale na njihovu odgovornost pri plaćanju članarine. Općenito, unatoč vidljivim poboljšanjima, što smatramo i odrazom porasta pozitivne percepcije rada Društva među samim članovima, i dalje ćemo inzistirati na odgovornom odnosu prema plaćanju članarina.

Internetska stranica

Internetska stranica našeg društva koja je gotovo isključiva zasluga naše tajnice i stručne ekipe koju je ona angažirala na čelu s našim članom Pavlom Dugonjićem, sada je već godinu dana u funkciji. Već sada se ta stranica pokazala kao golem doprinos aktivnostima i promidžbi našeg Društva, a u budućnosti će imati i daleko veću ulogu u komunikaciji s članovima društva stoga očekujemo vašu suradnju i *konstruktivne* sugestije. Dakako sve u skladu s organizacijskim i financijskim mogućnostima Društva.

Ono što svake godine naglašavamo i još nismo postigli zadovoljavajuće rezultate jest ažuriranje podataka o članovima Društva (od ispravnih fizičkih do adresa elektronske pošte).

Ostale aktivnosti

Na poslovima administriranja društva u sjedištu našeg Božu Čečuka zamijenio je njegov dugogodišnji suradnik gospodin Gajšak, koji vam je bio na raspolaganju u prostorijama društva tri puta tjedno (ponedjeljkom, srijedom i petkom) u razdoblju od 10 do 12. To odgovara i sugestijama koje smo dobivali proteklih godina od našeg članstva. Međutim, on iz zdravstvenih razloga taj posao nije mogao obavljati tijekom travnja i svibnja, a nakon toga zbog prethodno opisanih problema s prostorom nismo nastavili s njegovim angažmanom. Dalji eventualni angažman ovisit će o sudbini prostora kao i o njegovom zdravstvenom stanju.

Povlačenjem naše dugogodišnje voditeljice knjigovodstvenih poslova Nade Gagro, dobili smo novu suradnicu Boženu Jurčić koja od početka godine vodi knjigovodstvo Društva. Njezinu aktivnost planiramo intenzivirati u smislu administrativne brige o članstvu i vođenja financijskih transakcija vezanih uz članarine, kao i u nekim drugim aspektima.

Zaključak

Društvo je u proteklom razdoblju postiglo sve najvažnije ciljeve zacrtane prošlogodišnjim dosta ambicioznim programom rada što se posebno očituje u reorganizaciji i uspješnom nastavku nakladničke djelatnosti i u uvjetima najdublje krize. Posljedica toga su krajnji financijski napori koje posvemašnjom štednjom uspijevamo izdržati s nadom u poboljšanje. Od izuzetne je važnosti uspostava i razvoj internetske stranice kojom svakako značajno podižemo razinu komunikacije sa članovima i javnošću. Isto tako bilježimo i stalni pomak u smislu standarda znanstvene i organizacijske razine znanstvenih skupova u

organizaciji društva. Društvo je pravno stabilizirano, a naša mogućnost da zadržimo pa čak i intenziviramo neke od naših aktivnosti dokaz je postignute financijske stabilnosti i odgovornosti. Upravo zbog toga moramo u najkraćem vremenu riješiti pitanje prostorija i knjižnice.

Unatoč činjenici da uz znatno smanjena raspoloživa sredstva (preko 20 %) i resurse možemo biti i više nego zadovoljni postignutim, smatram da ima još prostora za napredak i poboljšanja našeg rada i djelovanja. To se posebno odnosi na polje suradnje na zajedničkim projektima s drugim organizacijama kompatibilnog djelovanja koje ove godine nije bilo posebno izraženo zbog krize koja je pogodila sve potencijalne i postojeće partnere u takvim aktivnostima te su bili više zaokupljeni vlastitim problemima nego mogućnošću suradnje. U tom smislu potaknut ćemo kontakte s arheolozima i društvima iz drugih zemalja te nadamo se pokrenuti nekoliko zanimljivih projekata. Nadamo se u narednom razdoblju intenzivirati suradnju s postojećim i novim partnerima na dobrobit hrvatske arheološke baštine, što je dakako usko vezano uz priljev financijskih sredstava i realizaciju započetih koprodukcijских projekata.

Dr. sc. Hrvoje Potrebica, predsjednik Društva